

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN
B.V.D.

357.00:604
's-Gravenhage, 20 AUG. 1953
Javastraat 68

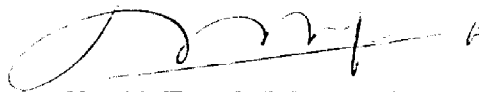
No. : 161131
Bijl. : een fotocopie

Betr. : Internationale Conferentie van Medici

40347
21-0-53
VERTROUWELIJK

Hiermede heb ik de eer Uwe Excellentie een fotocopie
aan te bieden van een rapport betreffende de Internationale
Conferentie van Medici, gehouden op 23, 24 en 25 Mei j.l.
te Wenen.

HET HOOFD VAN DE DIENST

Mr H.W. Felderhof

Aan Zijne Excellentie
de Minister-President
Plein 1813 no. 4

's-GRAVENHAGE

OVERZICHT van voorbereiding, stimulering en verloop van de INTERNATIONALE CONFERENTIE VAN MEDICI (Wenen Mei 1953).

Inleiding

De communistische vredesbeweging, ontstaan in 1948 zgn. uit een Frans-Pools initiatief, heeft in de loop der jaren steeds getracht haar invloedssfeer uit te breiden. Het doel der beweging - ondermijning van de politieke en militaire weerbaarheid der niet-communistische landen - kon immers alleen worden bereikt door brede lagen van de bevolking in de vredesactiviteit te betrekken. Een sprekend voorbeeld van de daarbij gevolgde tactiek vormen de resoluties, aangenomen tijdens de van 21-26 Februari 1951 te Berlijn gehouden zitting van de Wereldvredesraad.

Met bestaande groeperingen (Wereldfederalisten, Quakers, neutralisten, pacifisten enz.) moest contact worden opgenomen. Daarnaast echter, moest worden getracht personen te benaderen waartoe de weg werd gekozen van internationale conferenties voor vaklieden en kunstenaars (onderwijzers, journalisten, cineasten, schrijvers, sportslieden enz.). De bekende economische conferentie (3-10- April 1952 Moskou) b.v. moest economen, technici, industriëlen, zakenlieden en vakverenigingsleiders uit de gehele wereld verenigen ter bespreking van hun problemen. Ook de in 1952 gehouden internationale conferentie ter bescherming van het kind en de in Maart j.l. gehouden internationale conferentie ter verdediging van de rechten van de jeugd passen in deze opzet, hoewel om tactische redenen het initiatief hiertoe werd overgelaten aan andere organisaties.

Het is dan ook niet verwonderlijk, dat de Wereldvredesraad ook de medici geheel of gedeeltelijk voor haar zienswijze wilde winnen. De medicus toch heeft door zijn opleiding en werkzaamheden een bijzondere plaats in het maatschappelijk leven. Niet voor niets maken de communisten in hun propaganda gretig gebruik van de namen van artsen en geestelijken. De politiek ongeschoolde massa is snel geneigd het voorbeeld van deze vertrouwenwekkende personen te volgen. Reeds in November 1950, op het 2e Wereldvredescongres te Warschau, werd een "Internationale Unie van Artsen voor de Vrede" opgericht. Hiermede werd de basis gelegd voor verdere activiteit. Op de zitting van de Raad te Berlijn in Februari 1951 werd besloten "alle denkbare steun te verlenen aan de organisatie van een conferentie van medici die is voorgesteld door bekende medici uit Italië en Frankrijk". De conferentie zou in de loop van 1951 in Italië worden gehouden en gewijd zijn "aan de strijd tegen de fnuikende invloed van de oorlogsvoorbereidingen op de gezondheidszorg van de volksmassa's".

Voorbereiding

Algemeen

Ter voorbereiding van de internationale conferentie van medici werd een internationaal comité gevormd, waarvan het secretariaat was gevestigd t.h.v. Dr Claudio Massenti, Corso Trieste no. 65 te Rome. Professoren uit 24 landen hadden hierin zitting. Landelijk werden, hetzij "spontaan" (Frankrijk) hetzij onder auspiciën van de vredesbeweging (België) organisaties opgericht van artsen die oorlog wenster te voorkomen. Deze organisaties stelden zich "mede" ten doel deelname aan de Internationale conferentie van Medici te bevorderen.

Over de activiteit van het Internationale comité van voorbereiding is niet veel bekend. Oorspronkelijk zou de conferentie in September 1951 te Rome plaats vinden. Om dezerzijds niet bekende redenen werd de bijeenkomst uitgesteld, eerst tot eind Mei 1952 en later tot medio October 1952. Het door de Italiaanse regering uitgevaardigde verbod tot het houden van de conferentie veroorzaakte een verder uitstel. In het voorjaar van 1953 opende de secretaris van het "Anti-oorlogsverbond van Deense artsen" besprekingen met het Deense Ministerie van Justitie met het oogmerk toestemming te verkrijgen het congres in Denemarken te houden. De Deense autoriteiten vaardigden weliswaar geen verbod uit doch gaven te kennen, dat de behandeling van visumaanvragen voor buitenlandse deelnemers 1 à 2 maanden in beslag zou nemen. Het internationale voorbereidingscomité besloot daarop het congres in Wenen te houden op 23, 24 en 25 Mei 1953.

Voorbereidende bijeenkomsten.

Nov. 1951
te Rome

Opvallend is, dat aanvankelijk niet veel haast werd betoond met de voorbereidingen. Eerst op 10 en 11 November 1951 vond te Rome een voorbereidende conferentie plaats, waaraan van Nederlandse zijde werd deelgenomen door Prof. Dr E. Gorter uit Leiden en Dr E.O.K. van Hasselt, als vertegenwoordiger van de nader te noemen Organisatie van Nederlandse Artsen voor Oorlogsprophylaxe.

Vertegenwoordigers van achter het IJzeren Gordijn waren niet aanwezig. Rusland had een adhaesiebetuiging gezonden. De afwezigheid van Oost-Europese gedelegeerden werd algemeen betreurd. Deze conferentie had ten doel een agenda op te stellen voor de Internationale conferentie van Medici, te houden in September 1952 in Italië. De vergadering besloot het komende congres aan te duiden als: "Congres International pour l'étude médicale des conditions actuelles de vie". Een comité, onder voorzitterschap van prof. Gorter, werd belast met de redactie van een uitnodigingschrijven aan alle landen. Hierin werd gesteld, dat in vele landen onvoldoende strijd tegen ziekten wordt gevoerd. De sanitaire uitrustingen zijn niet adequaat, de levensomstandigheden drukken op de volksgezondheid en onvoldoende uitwisseling van medische gegevens remt de vooruitgang der medische wetenschap. Om deze redenen werd voorgesteld een internationale conferentie te houden.

De tijdens deze bijeenkomst opgestelde agenda vermeldde de volgende punten van bespreking:

1. de gevolgen van oorlogen op de levensomstandigheden en hun repercussie op de geestelijke en lichamelijke gezondheidstoestand.
2. de plichten van de medicus met betrekking tot deze problemen.
3. de uitwisseling van wetenschappelijke medische gegevens. Een comité van aanbeveling werd gevormd, waarin voor Nederland zitting had Prof. Gorter.

1. 1952
Rome

Op 12 en 13 Januari vond te Rome een zitting plaats van het uitvoerend comité ter voorbereiding van de internationale conferentie van medici. Besloten werd de conferentie op 29, 30 en 31 Mei 1952 in Italië doorgang te doen vinden. Verwacht werd, dat 500 à 600 gedelegeerden de besprekingen zouden bijwonen. In dit geval waren ca 150 Italiaanse gedelegeerden mede inbegrepen.

Besloten werd de in November opgestelde agenda uit te breiden met een referaat (te houden door Prof. Gorter) over het onderwerp: "De levensomstandigheden en de gezondheid der volkeren".

1 Mei en 1 Juni
1952 te Wenen

Op 31 Mei en 1 Juni 1952 vond te Wenen opnieuw een bijeenkomst van het Internationale comité van voorbereiding plaats. Omtrent het aldaar besprokene staan geen gegevens ter beschikking.

begin 1953 te Wenen

Tenslotte vond begin 1953 nog een vergadering van het internationaal comité van voorbereiding plaats te Wenen, waar de secretaris van het "Anti-oorlogsverbond van Deense artsen" verslag uitbracht van de door hem gevoerde besprekingen met de Deense regering met het oogmerk de conferentie in Denemarken onderdak te verschaffen.

Het Deense dagblad "Information" dd. 13-3-1953 berichtte dienaangaande, dat de initiatiefnemers hadden afgezien van hun voornemen in Denemarken te vergaderen. Men verwachtte, dat het congres nu naar Chili zou worden verplaatst omdat in dat land de officiële artsenorganisaties hun steun aan het welslagen van het congres hadden toegezegd. Uiteindelijk bleek, dat de conferentie tijdens de Pinksterdagen van 1953 te Wenen plaats vond. (opgemerkt wordt, dat bovenstaande opsomming van voorbereidende bijeenkomsten vermoedelijk niet compleet is. Verdere gegevens staan ons echter niet ter beschikking).

Financiën

Naar uit de besprekingen op de in Januari 1952 te Rome gehouden zitting van het comité van voorbereiding bleek, werd voor de financiering van het congres gerekend op de medewerking van de doktersorganisaties der verschillende landen. Een groot deel van de kosten zou, naar men hoopte, worden gedekt door bijdragen van fabrikanten van en handelaars in medicamenten en medische instrumenten, die zouden exposeren op een tijdens het congres te houden tentoonstelling. (nadere bijzonderheden omtrent de financiële zijde van het congres werden niet vernomen. Voor zover bekend is genoemde tentoonstelling niet doorgegaan).

Voorbereidingen in Nederland.

Op 26 en 27 Mei 1951 vond te Parijs een congres plaats van de "Union Nationale des Medecins pour la Paix". Deze bijeenkomst werd bijgewoond door de Nederlandse artsen Theodoor Everhard van REEMST (10-10-1908 Sleen) Amsterdam en Antonius ten HAAF, wonende te Arnhem.

Laatstgenoemde is een aanhanger van de Wereldfederalistenbeweging en voorstander van de ideeën van de in 1946 overleden Dr J. ROORDA, die reeds omstreeks 1932 trachtte een organisatie van Nederlandse medici ter voorkoming van oorlog te vormen. Na terugkeer in Nederland richtten ten Haaf en Van Reemst de "Organisatie van Nederlandse Artsen voor Oorlogsprophylaxe" op, welke zich o.m. zou bezig houden met de voorbereidingen voor Nederlandse deelname aan de Internationale Conferentie van Medici. In het voorlopig bestuur hadden zitting:

Dr A. ten HAAF, voornoemd, voorzitter;

Dr E.O.E. van HASSELT, wonende te Voorburg; vermoedelijk liberaal georiënteerd; anti-communistisch ingesteld;

Dr HEYMANN MUSAPH (7-1-1915 Amsterdam), wonende te Amsterdam, Victoriaplein 27, secretaris. Mag politiek betrouwbaar worden geacht.

Dr Theodoor Everhard van REEMST (10-10-1908 Sleen), wonende te Amsterdam, penningmeester. Is overtuigd communist;

oud-Spanjestrider; lid Hoofdbestuur "Verenigd Verzet 1940-1945";

Dr Eppo Emmo MEURSING (29-12-1894 's-Gravenhage) wonende te Dordrecht. Actief anti-militairist.

MUSAPH en Van HASSELT bleken aanvankelijk onkundig te zijn van de communistische achtergrond van de Internationale Conferentie van Medici. Begin Juni 1952 stuurden zij aan de ca. 70 Nederlandse artsen die hun sympathie met de O.N.A.O. hadden betuigd een rondschrijven, waarin zij de achtergronden uiteenzetten. De adressanten werden verzocht te willen mededelen of zij onder deze omstandigheden prijs stelden op het voortbestaan van de O.N.A.O.. Op dit rondschrijven werd vrijwel geen reactie ontvangen. Sindsdien is geen enkele activiteit van de O.N.A.O. gebleken.

Uit een ter beschikking staand informatiebulletin van het internationaal initiatiefcomité, dd. Juni 1952 blijkt, dat met de voorbereiding voor Nederlandse deelname aan de internationale conferentie van medici was belast Dr Wiebregje Elisabeth KREGER (31-3-1917 's-Gravenhage), wonende te Amsterdam. Betrokkene is communiste en heeft zitting in de sociale en medische commissie van "Verenigd Verzet 1940-1945". Bekend is, dat zij contact heeft gehad met de vooraanstaande Britse communist Dr Angus Mac Pherson en met de secretaris van het Franse comité Dr Claudes, die tot taak had de werkzaamheden van de nationale comité's te coördineren. Ook zij is er niet in geslaagd een Nederlandse delegatie naar de Internationale Conferentie van Medici samen te stellen.

Het congres

Over het congres zelf is slechts weinig bekend. "De Waarheid" maakte in 't geheel geen melding van de bijeenkomst. Ook het S.E.D.-orgaan "Neues Deutschland" was vrij summier in zijn berichtgeving. Op 24-5-1953 berichtte dit blad, dat de Internationale Conferentie van Medici gedurende de Pinksterdagen te Wenen zou worden gehouden. Als doel van het congres werd genoemd: het contact tussen de artsen van alle landen te verbeteren, ter bestrijding van oorlogen en oorlogsvoorbereidingen.

Op 28-5-1953 meldde "Neues Deutschland", dat ca. 200 gedelegeerden uit de gehele wereld de besprekingen bijwoonden. Belangrijke vragen waren ter sprake gekomen, zoals de bestrijding van tuberculose en kanker. In het bijzonder werden de slechte levensomstandigheden van talloze mensen in de kapitalistische landen aangewezen als oorzaken van vele ziekten. Zo had b.v. de Italiaanse professor VERGA, president van het congres, aangevoerd, dat de Italiaanse kinderen aan vitaminegebrek lijden, hoewel in dat land sinaasappels en citroenen in overvloed groeien.

Resolutie

Op 3-6-1953 ruim een week na het congres, publiceerde "Neues Deutschland" de tijdens de slotzitting aangenomen resolutie. Hierin werd vastgesteld, dat de oorlog en zijn gevolgen van alle factoren het sterkst inwerken op de levensomstandigheden en de gezondheidstoestand der volkeren. De congresbesprekingen leidden tot de conclusie, dat in verband hiermede b.v. de gevolgen van het gebruik van de atoombom en de invloed van oorlog op tuberculose en andere ziekten van medisch standpunt uit moeten worden bestudeerd. Het is duidelijk, aldus de resolutie, dat ter bescherming van de menselijke gezondheid een voortdurende en vrije meningsuiting noodzakelijk is. Derhalve werd be-

sloten het internationale secretariaat van voorbereiding voort te laten bestaan om:

- a) de besluiten van het congres te publiceren;
- b) het contact tussen de verschillende landen te verzekeren en alle mogelijke hulp te verlenen;
- c) zo nodig een nieuwe conferentie voor te bereiden.

Conclusie.

De Internationale Conferentie van Medici is, voor wat Nederland betreft, een mislukking geworden. De Nederlandse medici werden bijtijds gewaarschuwd en zullen voorlopig wel de nodige reserve aan de dag leggen t.o.v. eventuele verdere benaderingspogingen van communistische zijde.

De indruk wordt verkregen, dat, internationaal gezien, het congres evenmin geslaagd is. De houding van de ere-president, de Weense professor STRANSKY, die zich na de openingsplechtigheid verwijderde "omdat hij zich niet in staat achtte een a-politiek verloop der besprekingen te waarborgen", bewijst, dat de pogingen om de communistische opzet van de bijeenkomst te camoufleren gefaald hebben. Ook het zwijgen van de Westerse communistische pers over het congres wijst op een mislukking. Niettemin moet worden gerekend met pogingen om de Westerse medici alsnog te interesseren voor het streven van de communistische vredesbeweging of het communisme.

Tenslotte moge worden gewezen op de mogelijkheid, dat de internationale conferentie van medici mede ten doel heeft gehad de groei van de in 1950 opgerichte "Internationale Unie van Artsen voor de Vrede" te bevorderen. Tijdens de voorbereidingen voor de conferentie werd in tal van landen het terrein verkend en werden contacten gelegd. Het thans ingestelde permanente secretariaat zou dan als voorlopig hoofdbestuur van deze organisatie moeten worden beschouwd.

Augustus 1953